

Za uspešen razvoj mora podjetje ves čas pozorno spremljati svoje poslovno okolje.

Na podlagi rezultatov analize panožnega okolja, lahko podjetja ocenijo, kakšna je njihova prisotnost v medijih in jo primerjajo s prisotnostjo drugih podjetij v svoji panogi.

Z ANALIZO BOSTE PRIDOBILI PODATKE O VODILNIH MEDIJIH IN AVTORJIH, KI SO POROČALI O VAŠEM PANOŽNEM OKOLJU.

Poro ilo medijskih objav

22.10.2015

Objave v poro ilu:

ALMA MATER

1

22.10.2015

DEMOKRACIJA

Stran/Termin: 38

SLOVENIJA

Naslov: V petindvajsetih letih nam ni uspelo razviti zavesti države

Vsebina: e pogledamo zgodovino po svetu, so se nekatere stvari uveljavile dvajset ali trideset let po sodni odredbi.

Avtor: Gašper Blaži

Rubrika, Oddaja: INTERVJU

Žanr: INTERVJU

Naklada: 11.000,00

Gesla: ALMA MATER

22.10.2015 **DEMOKRACIJA**

Stran/Termin: 38

Naslov: V petindvajsetih letih nam ni uspelo razviti zavesti države

Avtor: Gašper Blaži

Rubrika/Oddaja: INTERVJU

Žanr: INTERVJU

Površina/Trajanje: 2.442,35

Naklada: 11.000,00

Gesla: ALMA MATER

Dr. Peter Pavel Klasinc

INTERVJU

V petindvajsetih letih nam ni uspelo razviti zavesti države

Gašper Blažič, foto: Urban Cerjak

Peter Pavel Klasinc se je rodil v Mariboru. Po končani gimnaziji je študiral zgodovino in umetnostno zgodovino v Ljubljani in študij uspešno končal. Prvo zaposlitev je leta 1968 našel v Zgodovinskem arhivu na Ptuj, kjer je bil ravnatelj od leta 1972 do 1976, nato se je zaposlil v Pokrajinskem arhivu Maribor, kjer je bil med letoma 1982 in 1994 direktor. Vmes je vpisal podiplomski študij s področja arhivistike na Univerzi v Zagrebu in leta 1986 magistriral, pet let pozneje pa še doktoriral. Do upokojitve leta 2007 je bil vodja oddelka za fonde s področja gospodarstva. Tudi po upokojitvi ostaja aktiven kot strokovnjak in predavatelj s področja arhivistike. Strokovno se je izpopolnjeval v arhivih, arhivskih službah in v drugih arhivom sorodnih ustanovah v Veliki Britaniji, Avstriji, Italiji, Nemčiji, Nizozemski, Franciji, Kanadi, Združenih državah Amerike, Kitajski, Madžarski, Češki, Slovaški, Poljski, v skandinavskih državah in v državah nekdanje Jugoslavije na področju mednarodnih strokovnih stikov, zgodovine, arhivistike, arhivskih strokovno-tehničnih vprašanj, uvajanja novih informacijskih tehnologij v arhivsko znanstveno raziskovalno in strokovno delo itd. Leta 1997 si je pridobil najvišji mogoči strokovni naziv arhivski svetnik in nekaj let prej tudi znanstveni svetnik. Objavil je okoli štiristo strokovnih, znanstvenih in arhivsko praktičnih ter teoretičnih prispevkov doma in v tujini. Imenovan v različne slovenske in tuje strokovne komisije sodeluje tudi s Filozofsko fakulteto Univerze v Zagrebu in Filozofsko fakulteto Univerze v Tuzli. Pred leti je bil imenovan za konzultanta Okrogle mize arhivov sveta (CITRA/ICA), nato je bil redni član sekcije profesionalnih arhivistov (SPA/ICA) pri Mednarodnem arhivskem svetu s sedežem v Parizu (MAS-ICA), bil je član opazovalec Mednarodnega komiteja za gradnje in opremo pri MAS (CBQ/ICA) in član Mednarodnega komiteja za zgradbe in opremo v zmernih klimatskih razmerah pri Mednarodnem arhivskem svetu (ICA-CBTE). Je predstojnik Mednarodnega inštituta arhivskih znanosti Univerze v Mariboru in direktor izpostave tega inštituta v Trstu, podpredsednik Odbora za Glasserjeve nagrade mestne občine Maribor (MOM), član sveta Mariborske knjižnice in Umetnostne galerije Maribor, predsednik Arhivskega društva Maribor in podpredsednik društva Heraldica Slo-

venica. Kot profesor zgodovine in umetnostne zgodovine, kot arhivski in znanstveni svetnik ter kot doktor informacijskih znanosti s področja humanističnih znanosti je opravil vrsto predavanj na slovenskih in mednarodnih konferencah in je nosilec ali sodelavec v mnogih slovenskih in mednarodnih projektih. Sicer pa je redni sodelavec Zavoda 25. junij in član strokovnega sveta omenjene organizacije. Leta 1994 se je aktiviral tudi v politiki, ko je bil med letoma 1994 in 1997 podžupan mestne občine Maribor za družbene dejavnosti, član mestnega sveta MOM pa je bil do leta 1998. Do leta 2007 je bil tudi član Mestnega odbora SLS Maribor. Sedaj je aktiven pri delu v SLS in v Mestnem odboru SLS v Ljubljani.

Čeprav arbitraža za slovensko-hrvaško mejo ta čas ni vroča tema, pa vseeno: po aferi s prisluškovanjem je Hrvaška odstopila od arbitraže. Kaj to za nas pomeni?

Če pogledamo zgodovino po svetu, so se nekatere stvari uveljavile dvajset ali trideset let po sodni odredbi.

Res je, kar pravite, ta trenutek zaradi zadev okoli migrantov to ni vroča tema. Po svoje razumljivo, kajti država, ki ima 120 tisoč brezposelnih, sedaj ne more sprejemati še velikih obveznosti z množico migrantov. Vse to je res nekoliko zasenčilo tematiko v zvezi z arbitražo, po drugi strani pa sem pravzaprav vesel, kajti arbitražno sodišče spet dela v polni sestavi. Posebno sem vesel, da sta bila iz arbitražne komisije umaknjena tako slovenski kot hrvaški arbiter, saj sta oba izpadla nekoliko »nedorasla«. S tem mislim na dr. Sekolca in dr. Vukasa, kajti to, kar sta si ta dva gospoda privoščila, je pod vsakim nivojem. Kot angažiran arhivist zgodovinar lahko povem, da ju bo zgodovina ocenila skrajno negativno. Vendar sem hkrati vesel, da smo umaknili tudi nekaj drugih nesposobnih kadrov, dobili pa

spodobne strokovnjake, ki bodo morda bolj odprti tudi za arhivske dokumente, ki bodo bolj kot do sedaj prišli v poštev pri določanju slovensko-hrvaške meje.

Nedavno so bili določeni novi člani arbitražne komisije tako za slovensko kot hrvaško stran. Ali lahko to karkoli spremeni? Odločitev arbitraže namreč Hrvaška ni dolžna spoštovati, kot lahko sklepamo iz izjav hrvaških politikov.

Nisem pravni strokovnjak, vendar izkušnje zadnjih 15 let govorijo o tem, da ni čisto tako. Če bi pogledali arhivsko gradivo zadnjih 15 let, bi dobro vedeli, kje je bila meja. Elaborat o meji, ki je nastal v zadnjem času, je morda nastal celo zaradi kakih osebnih interesov, je pa daleč od resne stroke. Mene najmanj boli to, da so Hrvatje odločali v evforiji, ko predsednik vlade RH v nekaj dneh angažira celotno politično javnost na Hrvaškem, ki nato napada prisluškovanja in arbitražni sporazum ter vsi podprejo njihov izstop. Vprašal sem kolege v mednarodnih institucijah, kaj menijo, pa se vsi prijemajo za glavo. Vendar bo morala ta arbitraža sprejeti pravni akt tako kot vsako sodišče.

Pa lahko kdo Hrvaško prisili, da to spoštuje?

Ne bi uporabil besede prisila. Dejstvo je, da je tudi Hrvaška članica Evropske unije in bo konec koncev morala to spoštovati. Neki mednarodno obvezujoč dokument bo nastal. Če pogledamo po svetu, so se nekatere stvari uveljavile dvajset ali trideset let po sodni odredbi. Tudi če bodo na Hrvaškem odločitev arbitraže napadali, jo bodo morali sčasoma sprejeti.

Je morda za takšne izjave krivo tudi predvolilno obdobje? Hrvaški premier Zoran Milanović je namreč skoraj zakuhal vojno s Srbijo zaradi migrantov.

Vrnil sem se z arhivskega kongresa v Tuzli, na katerem so bili predstavniki vseh držav iz območja nekdanje Jugoslavije. Pogovarjali smo se o arhivih in ugotovili, da je še veliko zadev, ki jih bomo morali skupaj rešiti. Na srečanju sem ugotovil, da so vsi precej ▶

INTERVJU

Dr. Peter Pavel Klasinc

► nerazpoloženi glede spopada Hrvaška-Srbija, spopada glede meje s Črno goro in BiH pa še drugih sporov ... Po moje predvolilno obdobje pri tem ne igra posebne vloge.

Pa Neum kot edini dostop Bosne in Hercegovine do morja?

Da. Tam sem bil in sem opazoval to na terenu. Če Hrvatje zgradijo most na Pelješac, ki ne bo omogočal plovbe velikih ladij do Neuma, bo Bosancem zaprt nemoten dostop. Te stvari bo torej treba razrešiti. Pa sem si rekel, češ, spor je zelo podoben sporu v zvezi z mejo v Istri, torej naj za rešitev veljajo argumenti.

Vrniva se k arbitraži: slovenski arbiter Jernej Sekolec je odstopil, ker je bil v prisluhkih zasačen pri dajanju informacij uslužbenki MZZ. Kaj bi bilo lahko ozadje tega?

Najprej bi dejal, da sem imel z gospo Drenikovo pogoste stike, medtem ko sem dr. Sekolca srečal enkrat na Dunaju zasebno, ampak o arbitraži nisva nikoli govorila. Prihodnost bo pokazala, kakšno vlogo sta oba tu igrala. Komentarji, kaj je bil Sekolec, kdo ga je postavil ... o tem se ne bi rad izrekal. Odgovornost obeh pa bo treba ugotoviti.

Pa dejstvo, da je Sekolec v knjigi Speča Udba naveden kot sodelavec SDV?

Vsak, ki je dobil kakšno pomembno funkcijo, sploh pa če je šel v tujino, je šel skozi preverjanje SDV. Kdor ni podpisal izjave, da se bo obnašal tako, kot oblast zahteva, ni mogel iti v diplomatsko službo. Jugoslavija je delovala na dveh nivojih: eden je bil za »narod«, drugi za izbrane, torej za mreže Udbe in tako naprej. To se je pokazalo pri razpravi o arhivih Udbe. Navsezadnje so imeli vsi ti tovariši poseben sistem medsebojnega obveščanja. Še vedno ne vemo

točno, kaj sta se dogovarjala Edvard Kardelj in Vladimir Bakarić glede meje v Istri. Kajti uradno je jugoslovanska ustava prepovedovala spreminjanje notranjih meja. Če bi meja ostala taka kot leta 1954, po sredini savudrijskega polotoka torej, danes ne bi bilo nobenega spora.

Zanimivo je, kako je zunanji minister Karl Erjavec še malo pred afero zatrjeval, da nam na arbitraži menda dobro kaže. Sedaj pa na MZZ zanikajo, da je bil obveščen o pogovorih med Sekolcem in Simonom Drenikom.

Z ministrom Erjavcem smo se srečevali več mesecev na sejah komisij. Na kakšen način funkcionira, ne vem. Čudno pa je, da je februarja dajal nepotrebne izjave. Moral je biti obveščen, da Hrvatje niso mogli biti najbolj zadovoljni z arbitražnim sporazumom. Imeli smo vtis, da je vse zrežirano. Toda komu v korist?

Se torej zaradi afere lahko možnosti Slovenije poslabšajo?

Mislim, da ne, le da sta obe državi izpadli kot nestrokovni in neorganizirani. Ugled nam je močno upadel.

Verjetno je tudi Budislav Vukas obveščal svoje rojake, tako kot je to delal Jernej Sekolec?

Tudi. Zato je tudi dobro, da se je umaknil. Bolje bi bilo, da bi bil ob tem tiho.

Debate o meji v Istri se v glavnem nanašajo na (ne)delitev Piranskega zaliva in dostop Slovenije na odprto morje. Kaj pa kopenska meja in njen stik z morjem?

Iz razgovorov je razvidno, da je kopenska meja rešena, sprašujem se, kako je rešena ... Bil sem v komisiji glede meje s Hrvaško, vendar naši petčlanski komisiji (Varianta

B) tega gradiva niso dali niti na vpogled. Največji problem je nesrečna meja v Istri od leta 1954 naprej zaradi nedovoljenega spreminjanja občinskih meja. 700 let je imela občina Piran pod seboj pol Savudrije. Pričakujem, da se bo oglasila tudi Cerkev in pojasnila, kako je prišlo do meje med koprsko škofijo in puljsko-poreško škofijo. V dokumentu se namreč škofje sklicujejo na mejo med SR Slovenijo in SR Hrvaško, ki je takrat, leta 1978, ko je bila koprška škofija obnovljena, še ni bilo.

Sam sem načeloma zavezan k molčečnosti, toda o vsem tem, kar sta se med seboj pogovarjala Sekolec in Drenikova, se sedaj vsesplošno govori, svojega izhodišča o Piranskem zalivu pa naj ne bi smel objavljati. Več kot smešno.

Vtis imam, da 25. junija 1991 kopenska meja v Istri ni bila določena ...

Po Badinterju je bila meja postavljena na točki kopno-morje, to je pomagal narediti dr. Türk. Vendar so rekli, da je kopenska meja pri kamnolomu. Imam pa dokument, kjer tedanji premier RH Nikica Valentić zagotavlja, da bodo kontrolno točko v petih dneh umaknili z Dragonje nazaj proti jugu. Kaj se tam dogaja, pa drugič.

Na seznamu mejnih prehodov s Hrvaško je edino za mejni prehod Sečovlje posebej navedeno, da gre za kontrolno točko.

... ko pa hočeš kaj narediti, se sklicujejo na vsak milimeter. Zato pa pripravljamo posebno brošuro o vsem tem, z vsemi dokumenti. Litera scripta manet.

Ta meja se je tam vseskozi »spreminjala«, čeprav je tudi londonski memorandum prepovedoval spremembo notranjih meja.

Kot angažiran arhivist zgodovinar lahko povem, da bo nekdanje slovenske in hrvaške člane arbitraže zgodovina ocenila skrajno negativno.

Tako kot jugoslovanska ustava. Kljub temu so jo spreminjali in vse mogoče argumentirali. A papir vse prenese.

Kaj pa načelo pravičnosti, na katerem naj bi temeljil arbitražni sporazum?

V Zavodu 25. junij smo bili prav zaradi tega kritični do sporazuma. Referendum je

INTERVJU

Ne moremo si privoščiti, da komisija šestih ljudi samovoljno postavlja mejo.

sicer uspel v prid sporazumu, a samo za dvanajst tisoč glasov. Žal v 25 letih nismo razvili zavesti države. Ne moremo si privoščiti, da komisija šestih ljudi samovoljno postavlja mejo. O tem piše Peter Toš v Delovi Sobotni prilogi. Navaja celo namige, naj ne upoštevamo sredine savudrijskega polotoka, ker naj bi s tem posegali v hrvaški teritorij, ob tem pa zavrača obtožbe, da so ravnali kot izdajalci. Takrat smo namreč napisali kazensko ovadbo, ker je ta komisija posegla v pristojnost ustave.

Ste strokovnjak za arhivistiko, o tej temi ste tudi govorili na shodih Odbora 2014, tudi v razpravah o zakonski ureditvi arhivov. Kako gledate na lansko spremembo arhivske zakonodaje?

Z arhivistiko se ukvarjam že 50 let. Lahko rečem, da je omejevanje dostopa do arhivov povsem zgrešeno. Arhivsko gradivo, ki pride v državni arhiv, je državna last in mora biti dostopno brez omejitve. Pika. To svoje stališče sem večkrat ponovil. Tudi Udba je bila stvar prejšnjega sistema, uradno ne obstaja več, četudi priznamo, da podtalno še obstaja. Toda ali se je komu, ki so mu dokazovali sodelovanje z Udbo, kaj zgodilo zaradi tega? Ne vem, zakaj je treba sedaj omejevati podatke, ko smo pa že takrat vedeli, da so nas zasledovali, nas ovajali in obsojali zaradi verbalnega delikta. Žal pa tudi stroka v tej debati ni prav regirala.

Pa še to moram reči. Na mednarodnih konferencah arhivistov sem večkrat poudaril, da smo imeli na to temo že dva referenduma, pa se mi vsi smeji. Tega nikjer na svetu ni. Zato je treba tudi izobraževati arhiviste. Tudi zaradi dokumentov v digitalni obliki bo treba pridobiti posebno znanje z magistrskimi in doktorskimi znanji.

Pravite, da se morajo arhivi depolitizirati ... Kdaj bo to sploh mogoče?

Upam da kmalu in da bodo odpravili sporne člene aktualnega zakona. Glede predlaganih sprememb arhivskega zakona (ZVDA-GA) pred kratkim mene nihče ni nič vprašal, računam pa na to, da bo tisti znameniti 65. člen postal kmalu zgodovina.

Kako so arhivi urejeni drugod, kjer so nekdanj imeli komunistični režim?

To je urejeno zelo različno. Jaz podpiram češki model; na Češkem so namreč vse arhive izpred leta 1990 odprli brez omejitev. Odločitev, ali iz teh arhivov kaj objaviti, kar ni

pravno dopustno, pa naj bo odločitev tistega, ki gradivo raziskuje in ga objavi.

Kako pa je z beograjskimi arhivi?

Slabe izkušnje imam z vojnim arhivom. Tam se po moje nič ne premakne. Moje predloge, kako naj se preoblikuje in kje naj bo ta arhiv, sem objavil. Mesto mu je v Arhivu Jugoslavije.

V devetdesetih letih ste bili mariborski podžupan. Kako gledate sedaj na dogajanje v Mariboru, ki ima »vstajniškega« župana?

Že desetletje živim v Ljubljani, sem pa večkrat tudi v Mariboru zaradi obveznosti, ki jih imam na magistrskem študiju arhivistike in dokumentologije na [Almi mater](#) Evropaei, Evropskem središču Maribor. Vse to, kar se dogaja zadnje čase tam, je dokaz, da nismo normalna država. Od granitnih kock, vstaj ... Če se kdo misli s tem hvaliti, je to žalostno, nas pa bo v zgodovini zaradi tega še zelo sram. Če je župan delal napake, naj odgovarja po zakonu, ne pa da ga rušimo z ulico in nasiljem. To je mentaliteta jogurtne revolucije, za katero sem mislil, da ji v Sloveniji ni mesta. Mestu pa želim, naj se razvija po latinskem izreku per aspera ad astra. Morda mu celo uspe.

Kako spremljate sedanje razmere, ko Hr-

vaška vozi migrante na slovensko-hrvaško mejo? Zdi se, da gre namerno za tak pri-stop hrvaške vlade ...

Vedno sem govoril, da se je s Hrvaško res zelo težko dogovarjati.

Pri tem izvzemam znanstvene stike, a ti so prepogosto obremenjeni z aktualno politiko in so z njo pogosto prepleteni.

Nihče ne bo v tej zgodbi v zvezi migracijami zmagovalc, in če se ne bomo kmalu zavedel nevarnosti, ki nam grozi, bomo kmalu vsi veliki poraženci. Tudi Hrvaška in z njo vsa Evropa.

Menite, da bi morala Slovenija mejo zapreti po zgledu Madžarske?

Slovenija je dolžna izvajati obveznosti schengna in pri tem ji mora pomagati vsa Evropa. Obveznost po schengnu, v katerem Hrvaške ni, mora v kriznih primerih seveda mejo zapreti. Anarhije ne moremo dovoliti, saj se bomo morali sicer zagovarjati in nositi veliko breme odgovornosti ...

Lahko migrantska kriza ogrozi prihodnost Slovenije in Evrope?

Evropa ni trdnjava, ki je anarhija ne bi mogla premagati. Drži latinski pregovor služi redu in on bo služil tebi ... Vsi v Evropi smo dolžni vzpostaviti red, v nasprotnem primeru nas lahko doleti tudi kaj hudega. Nihče si tega ne želi. ■